

Laten we proberen samen bijen weerbaar te maken tegen Varroa!

Oproep om deel te nemen aan een project richting selectie van natuurlijke weerstand tegen de varroamijt (geïnitieerd door bijen@wur)

Uit de wintersterfte enquête bleek dat onder ingewinterde bijenvolken 2022/2023 25,6% sterfte was. Dit is zeer zorgelijk.

Varroa destructor, een parasiet van honingbijen, wordt gezien als de grootste veroorzaker van deze hoge bijensterfte – in combinatie met schadelijke virussen die de mijten overbrengen. Veel Nederlandse imkers zoeken naar mogelijkheden om onze honingbijen meer weerbaar te maken tegen deze schadelijke parasiet.

Foto: Varroa op honingbij (Alex Wild)

Bijen@wur van Wageningen University & Research (WUR) heeft zich de afgelopen 15 jaar ingezet om natuurlijke selectie van honingbijen in te zetten, om lijnen te ontwikkelen met een relatief hogere weerbaarheid tegen varroa. De methode selecteert volken op basis van volk overleving zonder bestrijding. Selectie onder volken vindt dus plaats in aanwezigheid van de varroamijt. Hiertoe worden jaarlijks frisse opzetters (afleggers) aangepaard, in een darrenpopulatie uit relatief weerbare volken (darren uit volken die weten te overleven zonder varroabestrijding). Zo proberen we over langere tijd populaties aan volken te ontwikkelen die de genetische eigenschappen bij zich dragen om in aanwezigheid van varroa beter te overleven.

U kunt mee doen!

Er zijn veel imkers in Nederland die al jaren niet behandelen tegen varroa en toch sterke bijenvolken hebben. Een bottleneck hierbij is om gunstige genetische eigenschappen niet te laten verdunnen met die van buur-volken die niet weerbaar zijn. Wat je dus wilt, is aanparingen van koninginnen in darrenpopulaties met relatief weerbare eigenschappen. Het gebruik van geïsoleerde locaties om darren uit niet-behandelde volken te laten aanparen met jonge koninginnen is dan noodzakelijk om de genetische eigenschappen (allelen) voor weerbaarheid tegen varroa te laten toenemen.

Bijen@wur wil dit voor u faciliteren. We brengen bijenvolken samen van verschillende imkers op afgelegen paringsplekken bij elkaar: bij Assen (Noord-NL), Uchelen (Midden NL) en Eindhoven (Zuid NL), en waarschijnlijk ergens in het westen van NL ook.

Op deze dating-sites vliegen ook darren van bijen@wur rond - en ook darren van imkers die al langere tijd niet behandelen tegen de varroamijt (5 jaar +). Voor en na de paringsperiode staan de volken echter gewoon bij u thuis, op eigen locatie.

Dit project is mogelijk interessant voor:

Bijenhouders die al langere tijd niet behandelen tegen de varroamijt (5 jaar +). Ze kunnen de paringslocatie gebruiken met hun weerbare volken om de genetische variatie binnen hun volken op peil te houden. **Uw darren zijn welkom!**

Bijenhouders die de behandeling tegen varroa willen stoppen in (een deel van) hun volken. Zij kunnen vanuit nieuw opgezette volkjes op de paringsplaats de jonge koningin aan laten paren met de darren uit populaties van niet behandelde volken. Uw darren zijn echter (nog) niet welkom. Uw volken moeten zich eerst nog bewijzen dat ze goed kunnen overleven zonder verdere varroamijt behandeling. **Uw jonge koninginnen zijn welkom!**

Bijenhouders die ondersteuning zoeken bij het opzetten van een eigen lokale populatie van weerbare bijenvolken, om gestaag toe te werken naar volken die beter kunnen overleven. De opgedane ervaring kan vervolgens binnen lokale verenigingen verder verspreid worden. **U bent welkom!**

N.B.:

- Dit initiatief geeft geen garantie tot succes. Vele volken zullen niet gedijen en die selecteren zichzelf daarmee uit. Uitval onder volken die weinig weerbaar zijn die blijkt in de eerste drie jaar het grootst te zijn (ook wel *bottleneck* genoemd). Het risico bestaat dat uw bijenvolken zullen sterven.
- Het is niet zo dat volken *moeten* sterven om het hogere doel van weerbaarheid te bereiken. Volken die dreigen af te vallen kunnen gewoon gangbaar bestreden worden tegen varroa, en zo kan volkverlies worden vermeden. De bijenhouder moet bedacht zijn op uitval in de eerste jaren en zelf zorgdragen dat zwakke volken worden behandeld tegen varroa - om onnodige verliezen te voorkomen.
- Op de paringsplek staan volken (met darren) die wel al langere tijd gedijen zonder behandeling tegen varroa. Darren uit volken die (nog) niet weerbaar zijn, zijn niet welkom op de paringsplek.

Wilt u meer weten en/of wilt u mee doen?

Het project start dit seizoen, 2024! Maak daarom uw interesse zo spoedig mogelijk aan ons kenbaar. U kunt daarvoor, geheel vrijblijvend, een e-mail sturen naar bijen@wur.nl onder vermelding van "**Ja, Ik heb interesse in het project *Weerbare volken tegen varroa***".

We zullen daarna contact met u opnemen. Bij gelegenheid, krijgt u dan een uitnodiging voor een workshop in het voorjaar waar wij de opzet van het project verder toelichten.

Werkgroep SIB Darwin

bijen@wur